

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
021/2016	Fylkesrådet	02.02.2016

Høring - delrapport Karriereveiledning i en digital verden

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring delrapport: *Karriereveiledning i en digital verden* med høringsfrist 4. februar. Rapporten er utarbeidet av et ekspertutvalg for karriereveiledning. Bakgrunn for arbeidet er Kunnskapsdepartementets oppfølging av OECD-rapport, Skills Strategy, som ble lagt fram høsten 2014. Utvikling av et helhetlig system for livslang karriereveiledning var her en av hovedanbefalingene. Utvalget vil i april i år levere sin hovedrapport.

Utvalget anbefaler at det blir etablert et nytt nettsted med en karriereveiledningstjeneste for hele befolkningen. Dette skal være et supplement til dagens fysiske tilbud om karriereveiledning. Fylkesrådet støtter hovedpunktene i rapporten og mener det er behov for et eget nettsted som kan gi karriereveiledningstjenester for alle i ulike livsfaser. Fylkesrådet mener *utdanning.no* vil være et hensiktsmessig nettsted for tjenesten. Det er viktig at ressursen som ligger i fylkenes karrieresentre brukes i veiledningsarbeidet.

Bakgrunn

OECD leverte høsten 2014 rapport, *OECD Skills Strategy Action Report Norway* med anbefalinger på hvordan Norge på en mer effektiv og målrettet måte kunne utvikle og bruke befolkningens kompetanse. Rapporten anbefalte fem satsingsområder for den norske kompetansepolitikken:

1. Lage en helhetlig «skills strategy» for Norge.
2. Etablere en handlingsplan for videreutdanning og opplæring.
3. Styrke koblingen mellom utvikling av ferdigheter og økonomisk vekst. Norge trenger flere arbeidstakere med naturfag, teknologi, ingeniørfag og mattefag.
4. Skape et helhetlig system for karriereveiledning.
5. Styrke insentivene for å få folk til å ta jobber der det er mangel på arbeidskraft

Som en følge av dette pågår nå et arbeid i flere departement, i samarbeid med partene i arbeidslivet, fylkeskommunene mfl om å utvikle en nasjonal kompetansepolitikk. Som en del av oppfølgingen ble det i juni 2015 nedsatt et offentlig ekspertutvalg som skulle gi tilrådning ang pkt 4; hvordan den livslange karriereveiledningen kan styrkes.

Utvalgets mandat er å analysere status og utfordringer, og vurdere det samlede

karriereveiledningstilbudet med sikte på å:

- Gi bedre tilgang til karriereveiledning for ulike målgrupper
- Styrke kvaliteten i tjenesten
- Utnytte de samlede ressursene på en effektiv måte

Oppgaven inkluderer å vurdere hvordan gode elektroniske karriereveiledningstjenester kan bli en integrert del av det offentlige karriereveiledningstilbudet. Delrapporten, *Karriereveiledning i en digital verden* er en oppfølging av spesielt dette punktet. Utvalgets utredning og anbefalinger, knyttet til sammenheng og integrering mellom det fysiske tilbudet om karriereveiledning og e-veiledning, er ikke med i delrapporten men vil komme i hovedinnstillingen i april.

Utvalgets anbefalinger:

Delrapporten framhever at Norge må ta bedre i bruk befolkningens kompetanse for å sikre konkurransekraft og velferd i framtiden. Erfaringene tilsier at man i dag ikke greier å utnytte befolkningens kompetanse godt nok, og at det ikke er godt nok samsvar mellom arbeidslivets behov og den enkeltes kompetanse.

Utvalget mener at tilgjengelig e-veiledning på nett kan være et kostnadseffektivt virkemiddel for å bidra til raskere omstilling og økt gjennomstrømming i utdanningssystemet.

Utvalget mener at et offentlig finansiert karriereveiledningstilbud på nett kan bidra til å:

- sikre et likeverdig tilbud
- økt tilgang til karriereveiledning
- mer effektiv ressursutnyttelse
- tilgang til kvalitetssikret informasjon

Utvalget foreslår følgende:

- Det bør etableres et offentlig finansiert og driftet nettsted utgangspunkt i *utdanning.no*. Det anbefales at dette skal være eid og driftet av Kunnskapsdepartementet og at det etableres som en egen enhet ved Senter for IKT i utdanningen.
- Nettstedet skal tilby karriereinformasjon, selvhjelpsressurser og e-veiledning.
- Den nett-baserte karriereveiledningen skal være en integrert del av et helhetlig system for karriereveiledning. Folk selv skal vurdere om de har behov for ansikt-til-ansikt veiledning, e-veiledning eller bruk av informasjon og selvhjelpsressurser eller en kombinasjon av disse.
- Tilbudet benyttes i grunnopplæringen, for eksempel i faget utdanningsvalg, prosjekt til fordypning eller arbeidslivsfaget
- Det foreslås en bemanning med 24 årsverk, hvorav 14 på heltid i Tromsø. Det legges til videre grunn at minimum 19 personer skal jobbe deltid som e-veileder rundt i landet, i praksis minimum 1 i hvert fylke. Størrelsen på teamet i Tromsø begrunnes ut fra krav til tilgjengelighet (dag, kveld, helg), samt behov for å sikre kvalitet og profesjonalitet i tjenesten.
- Det etableres et eget redaksjonsråd og en referansegruppe. Redaksjonsrådet etableres

for å gi faglig forankring og påvirke innholdet i nettjenesten og foreslås bestående av Senter for IKT, Vox, Udir og Imdi. En større referansegruppe, med relevante aktører på feltet, deriblant annet partene i arbeidslivet, inviteres også

- I en oppstartfase anbefales det også å etablere en midlertidig styringsgruppe der de berørte underliggende etatene inviteres inn.

Høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementet har i høringsbrev datert 4. november, bedt om uttalelser knyttet til spesielt følgende:

- Forslaget om at nettstedet skal ha en bred målgruppe
- Forslaget om og innretningen av offentlig finansiert og driftet nettbasert karriereveiledning, såkalt e-veiledning.
- Nettstedets innretning og innhold – herunder delingen mellom informasjon og selvhjelpsressurser.
- Grenseflatene mellom den anbefalte løsningen og andre aktørers tilbud, herunder nav.no.
- De organisatoriske og forvaltningsmessige anbefalingene.

Problemstilling

En del av problemstillingene i saken er:

- Behov og omfang for karriereveiledning på nett kontra behov for å få veiledning «ansikt til ansikt»
- Hvordan sikre god kvalitet på en slik tjeneste der kunnskap om ulike utdanningstilbud i det enkelte fylke, lokale føringer og retningslinjer og kunnskap om det regionale arbeidsmarkedet inngår som et viktig element i veiledningen.

Bruk av kunnskaper og ferdigheter i de regionale karrieresentrene som i dag har et ansvar for å gi karriereveiledning i et livslangt perspektiv.

Vurderinger

Fylkesrådet er enig med utvalget i at karriereveiledning har betydning for flere store samfunnsmessige utfordringer. Dette gjelder utenforskap, frafall i videregående opplæring/ høyere utdanning, integrering og inkludering, befolkningens fleksibilitet mht. omstillingsberedskap, manglede samsvar mellom etterspurt og tilbudt kompetanse og behov for livslang læring.

Det er viktig at den enkelte får tilgang på karriereveiledning av høy kvalitet. Dette kan være avgjørende for den enkelte i valgsituasjoner, for samfunnets utnyttelse av tilgjengelig arbeidskraft, og for integrering. Arbeidslivet er i kontinuerlig omstilling, så vel i Nordland som i landet forøvrig og utdannings- og karrierevalg er nødvendig flere ganger i livsløpet.

I grunnskolen er karriereveiledningstilbudet forsterket med innføring av faget utdanningsvalg mens videregående skole har faget prosjekt til fordypning som en viktig arena for styrket karriereveiledning. Pågående prosjekt med å øke samarbeidet mellom skole og arbeidsliv,

med utvikling av et nasjonalt digitalt verktøy, vil også kunne bli et viktig hjelpemiddel for både unge og voksne, når det gjelder å ta bevisste valg.

I dag opplever Europa, Norge og Nordland en økende innvandring med spesielt mange flyktninger fra en del land med stor uro og krigshandlinger. Videre er arbeidsmarkedet i Norge i endring. Det er slik et økende behov for god karriereveiledning både for innvandrere og arbeidsledige. Utvikling av god digital tjeneste for begge målgruppene kan her bli viktig.

Karriereveiledning ivaretas i dag av primært av rådgivere i grunnskole og videregående skoler, ansatte i fylkesvise karrieresentre og karriererådgivere i universitets- og høyskolesektoren. I tillegg har også saksbehandlere på NAV og lærere i skolen en rolle for sine målgrupper. Fylkesrådet mener det er viktig at alle har tilgang til en slik tjeneste, tilpasset eget behov. I de 9 regionale karrieresentrene i Nordland fikk til sammen 3612 personer et individuelt veiledningstilbud i 2015 – med til sammen 4318 samtaler. I tillegg ble det gitt karriereveiledning i grupper og veiledning via telefon og e-post.

Fylkesrådet mener det fortsatt vil være viktig å ha et veiledningstilbud «ansikt til ansikt» men at det som et supplement til dette bør utvikles et offentlig finansiert karriereveiledningstilbud i form av et nettsted og en e-veiledningstjeneste. Dette vil øke kapasiteten og tilgangen, bidra til en mer effektiv ressursutnyttelse og utnytte mulighetene som ligger i den digitale teknologien.

Fylkesrådet vil gi følgende tilbakemelding på tema som er nevnt i høringsbrevet:

Målgruppe

Fylkesrådet mener det er viktig at tjenesten må være for hele befolkningen og dekke alle målgrupper. Det betyr at e-veilederne må ha kompetanse til å veilede alle målgrupper.

Innretningen av offentlig finansiert og driftet nettbasert karriereveiledning

Fylkesrådet støtter at nettstedet og e-veiledningstjenesten skal være en integrert del et samlet karriereveiledningstilbud. E-veiledningen må imidlertid utfylle og ikke erstatte dagens karriereveiledningstilbud. Forvaltning av nettstedet og tilbudet bør legges til Senter for IKT i utdanningen, som foreslått i rapporten. *Utdanning.no* er i dag et godt utviklet nettsted for utdanningsinformasjon med høye brukertall. Nettstedet brukes av en stor målgruppe i Nordland der spesielt *Veilederforum* er en sentral nettressurs for karriereveiledere og utdannings- og yrkesrådgivere.

Gjennom prosjekt «Samarbeid skole- og arbeidsliv i Nordland» er det inngått et samarbeid mellom Nordland fylkeskommune, NHO og Senter for IKT i utdanningen om å utvikle et nasjonalt digitalt verktøy tilknyttet utdanning.no. Dette vil også bli et viktig redskap for bruk av elever, lærlinger og voksne når det gjelder å ta mest mulig kunnskapsbaserte utdannings- og yrkesvalg. Fylkeskommunen har meget gode erfaringer med fra samarbeidet der IKT-senteret framstår som en aktør med bred kompetanse, høyt brukerfokus og stor utviklingsevne.

Fylkesrådet mener de fylkesvise karrieresentrene bør ha en sentral rolle i forvaltning og drift av det nye nettstedet og e-veiledningen. Nasjonale myndigheter har gitt fylkeskommunene i

oppdrag å ha partnerskap for karriereveiledning i fylkene der etablering av karrieresentre for alle målgrupper, ligger som en del av føringene. Fylkespartnerskapet i Nordland består av representanter fra fylkeskommune, NAV, NHO, LO, KS og fylkesmannen. Partnerskapet har en koordinerende funksjon som styrker samarbeidet og samordningen mellom veiledningsaktørene i fylket.

Karrieresentrene tilbyr gratis karriereveiledning til alle voksne over 19 år, bidrar til kompetanseutvikling for karriereveiledere i grunnskolen, videregående opplæring og Nav, og gir i tillegg veiledning til ungdom i skolene basert på forespørsel. For å kvalitetssikre tjenesten, gjennomføres det felles nasjonale brukerundersøkelser. Tilbakemelding fra brukerne er meget gode der veilederne framstår som svært profesjonelle.

Ved å knytte e-veilederne i fylkene til karrieresentrene, vil en gå i riktig retning for å skape en helhetlig og koordinert tjeneste. På denne bakgrunnen mener fylkesrådet at de fylkesvise partnerskapene og karrieresentrene må inngå i organisasjonsmodellen og ha en sentral rolle i utviklingen av den nye e-veiledningstjenesten.

I rapporten er det foreslått at tjenesten skal bemannes med 24 årsverk med 14 personer i heltid ved Senter for IKT i utdanningen og 19 personer i deltid som e-veiledere rundt i landet. Fylkesrådet mener fordeling mellom antall årsverk i for e-veiledning bør justeres mellom fylkene og Senter for IKT i utdanningen, der en større andel legges til fylkeskommunene og til karrieresentrene.

Veiledere i karrieresentrene vil daglig være en del av et profesjonelt karriereveiledningsmiljø. Karrieresenteret har tilgang til fagmiljøene i partnerskapets basisorganisasjoner, som består av faglig spisskompetanse fra begge skoleslag, NAV, attføringsbedrifter, fylkesmann, universitet- og høyskolesektoren. Ved å ha ansatte i karrieresenteret som arbeider deltid som e-veiledere, vil det kunne skapes positive synergieffekter innen fylkene. Gjennom utøvelse av e-veiledning, vil også e-veilederne opparbeide seg ny kompetanse som kan brukes til kompetansebygging for andre veiledere i fylket.

Nettstedets innretning og innhold

Fylkesrådet støtter forslag til innretning og innhold. Nettsidet bør ha tre innholdskomponenter:

- Informasjon
- Selvhjelpsressurser
- E-veiledning

Det må være tilpasset flere kanaler og bruke den til enhver tid relevante teknologi for å formidle innholdet. Brukernes behov og brukervennlighet må være styrende for innholdet. E-veiledningstjenesten må ha utvidede åpningstider og være tilgjengelig hele uken, også i helgene.

Grenseflatene mellom løsningen og andre aktørers tilbud

Som det framgår av rapporten finnes det i dag flere offentlig finansierte nettsteder som har tjenester som delvis overlapper eller grenser tett opp til tilbudet utvalget anbefaler som et nytt nettsted. Dette gjelder spesielt nav.no og vilbli.no.

Vilbli.no eies av fylkeskommunene og gir i dag detaljert og oppdatert informasjon om

videregående opplæring i henhold til fylkeskommunens ansvar. Inkludert i dette ligger også en lokal og regional informasjon. Nav.no gir arbeidsmarkedsinformasjon, inneholder noe selvhjelpsressurser og gir informasjon om rettigheter, stønader og ytelser.

Både nav.no og vilbli.no må fortsatt ivareta lovpålagte informasjonsoppgaver. Utvikling av selvhjelpsressurser bør med fordel kunne samordnes i det nye nettstedet. På denne måten unngås at flere offentlige etater må gjøre dette parallelt. Dette vil også gi en økonomisk gevinst.

Fylkesrådet er videre enig med utvalget i at det må trekkes opp klare grenselinjer med rolleavklaring og hva et nytt karriereveiledningstilbud skal bidra med. Fylkesråden vil også framheve at det er viktig at regjeringen pålegger alle relevante offentlige aktører å dele data av relevans for nettstedet, der dette er mulig og hensiktsmessig.

De organisatoriske og forvaltningsmessige anbefalingene

Fylkesråden støtter at nettstedet og e-veiledningstilbudet eies av Kunnskapsdepartementet som har ansvar for å koordinere den nasjonale kompetansepolicyen. Det er samtidig viktig at det er et tett samarbeid med bl.a. arbeidsmarkeds- og integreringsmyndighetene som foreslått. Fylkesråden vil videre peke på at det er behov for å samarbeide også med Kommunal og moderniseringsdepartementet.

Utvalget legger til grunn en forutsetning om at e-veiledningstjenesten skal tilføres friske midler og ikke finansieres gjennom å omdisponere midler fra eksisterende karriereveiledningstjenester. Fylkesrådet gir sin tilslutning til dette. Den nye tjenesten skal være et supplement til eksisterende tjenester og det bør også komme fram med at det tilføres nye midler til etablering og drift av e-veiledningstjenesten.

Konsekvenser

Saken har konsekvenser for det framtidige tilbudet på karriereveiledning til befolkningen i Nordland.

Vedtakskompetanse

Det vises til reglement for delegering fra fylkestinget, kap. 6, pkt. 6.6, Uttalelse i høringssaker.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Fylkesrådet støtter i hovedsak forslag og anbefalinger som framkommer i delrapport «Karriereveiledning i en digital verden». Fylkesrådet vil framheve følgende:

1. En karriereveiledningstjeneste på nett må være et supplement til et fysisk veiledningstilbud «ansikt til ansikt».
2. Hele befolkningen må være i målgruppen for en ny nettbasert e-veiledningstjeneste.
3. Kunnskapsdepartementet bør ha ansvar for det tilbudet i tett samarbeid med andre departement og instanser. Senter for IKT i utdanningen bør få ansvar for å utvikle og

- drifte tilbudet. Det må tilføres nye midler til å utvikle og drifte tjenesten.
4. De fylkesvise partnerskapene for karriereveiledning og karrieresentrene må inngå i organisasjonsmodellen der ansatte i regionale karrieresentre må brukes som e-veiledere. Antall årsverk for e-veiledning bør justeres mellom fylkene og Senter for IKT i utdanningen, der en større andel legges til fylkeskommunene og til karrieresentrene.
 5. Det må gjøres en rolleavklaring mellom andre offentlige tjenester som delvis overlapper et slikt tilbud. Regjeringen må videre pålegge alle relevante offentlige aktører å dele data av relevans for nettstedet, der dette er mulig og hensiktsmessig.

Bodø den 18.01.2016
Hild-Marit Olsen
fylkesråd for utdanning
sign

02.02.2016 Fylkesrådet
FRÅD-021/2016
Vedtak
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedlegg:

Tittel	DokID
Høringsbrev - Karriereveiledningsutvalgets delrapport.pdf	656492
Karriereveiledning i en digital verden.pdf	656496
Høringsbrev - Karriereveiledningsutvalgets delrapport.pdf	656495